

Apstiprināts ar
Izložu un azartspēļu uzraudzības
inspekcijas priekšnieces
2016.gada 17.marta
Rīkojumu Nr.5

IZLOŽU UN AZARTSPĒĻU UZRAUDZĪBAS INSPEKCIJA

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2015

Rīga

SATURS

	Priekšvārds	3
1.	Pamatinformācija	5
1.1.	Inspekcijas juridiskais statuss	5
1.2.	Inspekcijas pamatfunkcijas un atbildības jomas	5
1.3.	Inspekcijas darbības mērķi un virzieni	5
1.4.	Pārskata gada galvenie uzdevumi un faktiskā rīcība to izpildei	7
2.	Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	9
2.1.	Darba plānā iekļautās prioritātes un informācija par to īstenošanu	11
2.2.	Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	12
2.3.	Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem	13
2.4.	Iekšējā audita pasākumi un ieteikumi	14
3.	Informācija par inspekcijas personālu	15
4.	Komunikācija ar sabiedrību	17
5.	Izložu un azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju nozares darbības rezultāti un Inspekcijas veiktie uzraudzības un kontroles pasākumi	18
6.	Galvenie mērķi un uzdevumi 2016.gadā	22

Priekšvārds

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas (turpmāk tekstā – Inspekcijas) darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkciju īstenošana izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas uzraudzībā, lai nodrošinātu šo jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi.

Pēc kapitālsabiedrību operatīvās informācijas, 2015.gadā izložu un azartspēļu nozares neto ieņēmumi sasniedza 226,441 milj.euro, kas ir par 31,665 milj.euro jeb 16,2% vairāk nekā 2014.gadā. Tajā skaitā, neto ieņēmumi no azartspēlēm sasniedza 201,755 milj.euro, kas ir par 16,7% vairāk nekā 2014.gadā, bet izložu apgrozījums sasniedzis 24,686 milj.euro, kas par 12,8% pārsniedz 2014.gada apgrozījumu. Spēļu vietu un iekārtu skaits ir nedaudz mainījies – 321 spēļu zāles un 8379 azartspēļu automāti gada sākumā, un 320 spēļu zāles un 8701 azartspēļu automāti uz 31.decembri. 2015.gadā izveidotas 16 jaunas totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas. Kopumā 2015.gadā izsniegtas 14 azartspēļu organizēšanas licences un 395 azartspēļu vietas licences.

2015. gadā turpinājās izmaiņas arī tirgus dalībnieku sastāvā, 13.martā SIA “Alfor” kļuva par SIA “Spēļu nams” saistību un tiesību pārņēmēju un vienīgo īpašnieku. 15.oktobrī SIA “Garkalns” kļuva par SIA “Post Nevada” saistību un tiesību pārņēmēju, bet 2.decembrī SIA “Olympic Casino” kļuva par jau abu apvienojušos kompāniju un SIA “Garkalns” saistību un tiesību pārņēmēju un vienīgo īpašnieku. Apvienošanās rezultātā samazinājies “zemes” azartspēļu organizētāju skaits un 2015.gada 31.decembrī klasiskās azartspēles Latvijā piedāvā 11 operatori, no kuriem SIA “Gamex” praktiski vēl nav uzsācis saimniecisko darbību. Vienlaikus 2015.gadā palielinājies interneta azartspēļu organizētāju un izsniegto licenču skaits – 6 operatori piedāvā 10 dažādus spēļu veidus. Savu darbību tehnoloģiju virzienā attīsta arī VAS “Latvijas Loto”, kas paralēli 5 skaitļu loterijām un 9 momentloterijām, piedāvā dalību loterijās, izmantojot internetā vietni i-loto.

Kopējie azartspēļu un izložu nodokļu un nodevu ieņēmumi valsts budžetā sastāda 26,650 milj.EUR, ieņēmumu plāns valsts budžetā izpildīts par 102,5%. Salīdzinot ar 2014.gadu, azartspēļu un izložu nodokļu un nodevu ieņēmumi valsts budžetā pieauguši par 0,677 milj.latu jeb 2,6%. Pašvaldību budžetos ieskaitīts 7,331 milj.EUR, plānotie ieņēmumi pārsniegti par 3%, bet salīdzinot ar 2014.gadu, ieņēmumi palielinājušies par 0,311 milj.EUR jeb 4,4%. Pārējo nodokļu maksājumi valsts budžetā sastāda 25,740 milj.EUR.

Kopumā nozares uzņēmumi nodokļu un nodevu veidā valsts un pašvaldību budžetos ieskaitījuši 59,720 milj.EUR, kas ir par 3,219 milj.EUR jeb 5,7% vairāk nekā 2014.gadā.

2015.gadā ir izsniegtas 269 preču un pakalpojumu loteriju atļaujas (laimests virs 720 EUR) un 646 preču un pakalpojumu loteriju apstiprinājumi (laimests līdz 720 EUR). Laimestos kopā tika piedāvātas balvas 1,717 milj. EUR vērtībā. Komersanti, kas organizē preču loterijas (izņemot preses izdevējus) ar laimestu fondu lielāku par 720 EUR, no piedāvātā laimestu fonda maksā valsts nodevu. 2015.gadā valsts budžetā no valsts nodevas ieskaitīti 357,6 tūkst.euro.

Viens no inspekcijas galvenajiem uzdevumiem ir uzņēmējdarbības kontrole. 2015.gadā veiktas 1074 azartspēļu un preču loteriju organizēšanas vietu pārbaudes. Papildus spēļu vietu pārbaudēm tiek veikts arī interneta portālu un dažādu preses izdevumu monitorings, analizējot, vai netiek veikta nelicencēta uzņēmējdarbība, vai normatīvo aktu pārkāpumi, kopā saņemti 82 fizisko personu iesniegumi ar jautājumiem par azartspēļu organizēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, gada laikā Kontroles departamenta amatpersonas sniegušas 196 metodiskās konsultācijas fiziskām un juridiskām personām.

2015.gadā būtiska nozīme bija Inspekcijas amatpersonu zināšanu papildināšanai informāciju tehnoloģiju jomā, lai varētu kvalitatīvi veikt interneta azartspēļu organizēšanas uzraudzību. Svarīga un laikietilpīga darbība ir arī nelegālo azartspēļu vietņu un IP adresu monitorings, atlasīšana un nosūtīšana bloķēšanas izpildei.

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija strādā no 1998.gada 1.janvāra. Inspekcijā uz 2015.gada 1.janvāri bija nodarbināti 19 strādājošie. 2015.gadā Inspekcijas struktūrā ir 2 departamenti: Kontroles departaments un Juridiskais departaments ar Licencēšanas nodaļu un Finanšu analīzes un uzskaites nodaļu. Kopumā uz 2015.gada 31.decembri personāla sarakstā iekļautas 19 amata vietas, faktiski nodarbināti 19 darbinieki, bet viena darbiniece atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai inspekcija 2015.gadā saņēma budžeta dotāciju 496 141 *euro* apmērā, tajā skaitā, uzturēšanas izdevumiem 482 095 *euro* un kapitālieguldījumiem 14 046 *euro*. Pārskata periodā Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas kopējie izdevumi sastāda 494 541 *euro*, kas veido 99,7 % no kopējā asignējuma, neapgūtais finanšu atlikums sastāda 1600 *euro*.

2015.gadā galvenie plānotie uzdevumi bija:

1. Lai pilnveidotu un uzlabotu uzņēmējdarbības vidi izložu un azartspēļu jomā, turpināt aktīvu dalību diskusijās un saskaņošanas procesā ar iesaistītajām institūcijām par izstrādātajiem Azartspēļu un izložu likuma, Azartspēļu un izložu nodevas un nodokļa likuma un Administratīvo pārkāpumu kodeksa grozījumu projektiem.
2. Piedalīties Eiropas Komisijas ekspertu grupas azartspēļu jautājumos darbībā, sagaidot EK Rekomendācijas, sniegt priekšlikumus Tiešo nodokļu departamentam par nepieciešamajiem papildinājumiem likumprojektos.
3. Īstenojot normatīvajos aktos noteikto, pilnveidot uzraudzības nosacījumus un iespējas, lai elektronisko sakaru komersanti ierobežo piekļuvi Latvijā nelicencēta interaktīvo azartspēļu organizētāja mājaslapai un maksājumu pakalpojumu sniedzēji neveic darījumus ar šo azartspēļu organizētājiem.
4. Veicināt inspekcijas amatpersonu profesionalitātes celšanu, nodrošināt klientorientētu apmeklētāju apkalpošanu, pilnveidot komunikāciju ar sabiedrību.

Šajā pārskatā atspoguļota Inspekcijas finansiāli saimnieciskā darbība pagājušā gada laikā, kā arī apkopoti galvenie finansiāli ekonomiskie rādītāji, kas 2015.gadā raksturo izložu un azartspēļu nozari.

Signe Birne,

Izložu un azartspēļu uzraudzības
inspekcijas priekšniece

1. Pamatinformācija

1.1. Inspekcijas juridiskais statuss

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija ir Finanšu ministrijas pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde. Inspekcija sāka darbu 1998.gada 1.janvārī saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 2.decembra noteikumiem Nr.392 „Finanšu ministrijas Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums”. Pašlaik tā darbojas saskaņā ar Azartspēļu un izložu likumu un pamatojoties uz 2004.gada 25.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.176 „Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums”.

Inspekcija īsteno valsts politiku azartspēļu un izložu organizēšanas jomā, uzraugot tās atbilstību normatīvo aktu prasībām.

1.2. Iestādes pamatfunkcijas un atbildības joma

Azartspēļu un izložu nozares uzraudzības iestādes **galvenais uzdevums ir** – valsts pārvaldes funkciju īstenošana izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas uzraudzībā, lai nodrošinātu minēto jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi.

Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likumu, Preču un pakalpojumu loteriju likumu un Inspekcijas Nolikumu (Ministru kabineta 2004.gada 25.marta Noteikumi Nr.176), Inspekcijai ir šādas **pamatfunkcijas**:

- azartspēļu un izložu organizēšanas licences izsniegšana, atteikšana vai anulēšana;
- azartspēļu automātu un iekārtu reģistrēšana, identifikācijas numuru piešķiršana;
- azartspēļu automātu spēles programmu reģistrēšana;
- izložu un azartspēļu, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas un norises uzraudzības nodrošināšana;
- spēļu norises vietu darbības pārbaudes, azartspēļu automātu, azartspēļu automātu spēles programmu atbilstības pārbaude, piedalīšanās kazino inkasācijas procesā;
- atļauju izsniegšana preču un pakalpojumu loteriju organizēšanai vai atteikums izsniegt atļauju, piedalīšanās preču un pakalpojumu loteriju izlozēs;
- izložu un azartspēļu, preču un pakalpojumu loteriju organizētāju saimnieciski finansiālās darbības un statistikas rādītāju uzskaitē;
- uzņēmuma, tā struktūrvienības vai iekārtas darbības apturēšana līdz atklātā pārkāpuma novēršanai;
- administratīvā soda piemērošana pārkāpumu gadījumos;
- pieprasījumu sagatavošana par nelicencētu azartspēļu organizēšanas vietņu piekļuves bloķēšanu;
- priekšlikumu izstrāde par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos.

1.3. Iestādes darbības mērķi un virzieni

Inspekcijas darbības virsmērķis - nodrošināt izložu un azartspēļu organizēšanas likumību sabiedrības interešu un personu tiesību aizsardzībai.

Lai sasniegtu virsmērķi, izvirzīti šādi galvenie mērķi –

- Nodrošināt, ka piedāvātās azartspēles un izlozes ir godīgas un drošas;
- Nodrošināt spēlētāju tiesību aizsardzību;
- Aizsargāt patērētājus pret azartspēļu atkarības veidošanos;
- Nepieļaut nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, citus finanšu noziegumus un patērētāju krāpšanu.

Inspekciju vada Inspekcijas priekšniece, kurai tieši pakļauti priekšnieka vietnieks, priekšnieka palīgs un Juridiskais departaments. Juridiskā departamenta sastāvā ir Licencēšanas nodaļa un Finanšu analīzes un uzskaites nodaļa. Kontroles departaments pakļauts priekšnieces vietniekam.

Lai īstenotu Inspekcijas Stratēģijā (2014. – 2016.gadam) izvirzītos mērķus, noteiktos uzdevumus un ievērojot Inspekcijai deleģētās funkcijas, Inspekcijas darbs tiek organizēts četros **galvenajos darbības virzienos**:

1. Kapitālsabiedrību licencēšana, uzraudzība un darbības analīze.
2. Tirgus dalībnieku kontrole.
3. Priekšlikumu sagatavošana un iesniegšana Finanšu ministrijai normatīvo aktu papildināšanai.
4. Inspekcijas administratīvās darbības pilnveidošana.

1.3.1. Kapitālsabiedrību licencēšana, uzraudzība un darbības analīze

Pirmais darbības virziens ietver vairākas funkcijas un attiecīgu amatpersonu rīcību:

- potenciālo tirgus dalībnieku izvērtēšana pirms darbības uzsākšanas,
- licences pieprasītāja plānoto darbību izvērtējums,
- piedāvāto azartspēļu, izložu un preču un pakalpojumu loteriju noteikumu izvērtējums,
- azartspēļu iekārtu dokumentāls tehniskās atbilstības novērtējums,
- spēļu vietas atbilstības izvērtējums,
- azartspēļu vietu un iekārtu uzskaitē,
- tirgus dalībnieku finansiālās darbības rezultātu izvērtējums, analīze, apkopojums,
- kopējā nozares apgrozījuma un ieņēmumu ietekme uz tautsaimniecību,
- prognozes ieņēmumiem valsts un pašvaldību budžetos nākošos plānošanas periodos.

1.3.2. Tirgus dalībnieku kontrole

Otrais darbības virziens ietver vairākas funkcijas un attiecīgu amatpersonu rīcību:

- pārbaūžu veikšana azartspēļu un izložu, un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas vietās un birojos,
- azartspēļu automātu un spēles programmu tehniskās atbilstības pārbaudes veikšana normatīvo aktu prasībām un testēšanas laboratorijas rādījumiem;
- interneta azartspēļu un izložu vietņu, un preču un pakalpojumu loteriju piedāvājumu monitorings;
- lēmuma projektu sagatavošana par nelicencēto interneta azartspēļu vietņu pieejas bloķēšanu;
- sadarbība ar citām kontroles un uzraudzības iestādēm;
- klientu sūdzību izskatīšana;
- konsultāciju sniegšana tiesībaizsardzības iestādēm.

1.3.3. Priekšlikumu sagatavošana normatīvo aktu pilnveidošanai

Trešais darbības virziens ietver vairākas funkcijas un attiecīgu amatpersonu rīcību:

- esošās azartspēļu un izložu organizēšanas likumdošanas vides izvērtēšana un nepilnību konstatēšana normatīvajos aktos;
- tehnoloģiju attīstības ietekme uz uzraugāmās nozares darbību un radušos risku izvērtējums;
- citu ES dalībvalstu normatīvo aktu izmaiņas un to ietekmes novērtējums;
- dalība EK izveidotajā Ekspertu darba grupā tiešsaistes azartspēļu regulējuma pilnveidošanas jautājumos un attiecīgo priekšlikumu ierosināšana Latvijas normatīvajos aktos;
- tirgus izpēte – jaunu spēļu veidu rašanās un jaunu tehnoloģiju veidu izmantošana azartspēļu organizēšanā;
- priekšlikumu sagatavošana nepieciešamiem normatīvo aktu grozījumiem.

1.3.4. Inspekcijas administratīvās darbības pilnveidošana

Ceturtais darbības virziens ietver šādas funkcijas:

- iestādes administratīvi saimnieciskās darbības nodrošināšana, veicinot efektīvu un lietderīgu finanšu resursu izlietojumu;
- nodarbināto profesionalitātes celšana, klientorientētas apkalpošanas nodrošināšana un aktīvas komunikācijas veidošana;
- sadarbības veicināšana ar radniecīgām ES valstu azartspēļu uzraudzības iestādēm un citām uzraudzības institūcijām Latvijā.

Inspekciju finansē no valsts pamatbudžeta Finanšu ministrijas budžeta programmas „Uzraudzība un kontrole” apakšprogrammas 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” ietvaros.

1.4. Pārskata gada galvenie uzdevumi un faktiskā rīcība to izpildei

1. Lai pilnveidotu un uzlabotu uzņēmējdarbības vidi izložu un azartspēļu jomā, turpināt aktīvu dalību diskusijās un saskaņošanas procesā ar iesaistītajām institūcijām par izstrādātajiem Azartspēļu un izložu likuma, Azartspēļu un izložu nodevas un nodokļa likuma un Administratīvo pārkāpumu kodeksa grozījumu projektiem.

2015.gada sākumā turpinājās saskaņošanas sanāksmes un diskusijas par minētajiem projektiem. Tomēr būtiskas viedokļu atšķirības dēļ starp Latvijas Pašvaldību savienību un sociālajiem partneriem - Latvijas Spēļu biznesa asociāciju - jautājumā par pašvaldību tiesību apjomu spēļu vietu atļauju piešķiršanā, Azartspēļu un izložu likuma jaunās redakcijas un visas likumprojektu paketes izskatīšana Ministru kabinetā tika atcelta. Neraugoties uz to, diskusijas turpinājās.

Ievērojot to, ka sagatavotā likumprojektu pakete netika virzīta izskatīšanai Ministru Kabinetā un Saeimā, bet pastāvēja normas, kuru izmaiņa bija nepieciešama, tika sagatavoti grozījumi esošajā Azartspēļu un izložu likumā un Likumā “Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli”.

Ministru kabineta apstiprinātajā pasākumu plānā ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.-2013.gadam (Ministru kabineta 2010.gada 26.augusta rīkojums Nr.513) tika iekļauti vairāki pasākumi ēnu ekonomikas apkarošanai izložu un azartspēļu jomā. Viens no minētajiem pasākumiem bija izveidot sistēmu, kas pilnveidotu azartspēļu automātu darbības uzraudzību un ieņēmumu plūsmas pārskatāmību.

Azartspēļu un izložu likumā iekļauta norma, kas paredz, ka ar 2019.gada 1.janvāri drīkstēs ekspluatēt tikai tādus azartspēļu automātus, kuri būs saslēgti tīklā – Vienotās azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmā –, nodrošinot tiešsaistes datu apmaiņu ar Inspekciju.

Lai novērstu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu rezidentu diskrimināciju, bija nepieciešams Azartspēļu un izložu likuma normas par ierobežojumiem azartspēļu organizētājiem un to padomes un valdes locekļiem paplašināt un attiecībā uz Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu rezidentiem noteikt analogiskas tiesības kā Eiropas Savienības dalībvalstu rezidentiem.

Lai veicinātu interaktīvo azartspēļu organizētāju legālu darbību un vienkāršotu azartspēļu licencēšanas sistēmu, tika noteikta precīza licences definīcija klasisko azartspēļu organizēšanai un atsevišķi interaktīvo azartspēļu organizēšanai, precizējot arī licenču pārreģistrācijas kārtību.

Vienlaikus, lai palielinātu valsts budžeta ieņēmumus, sabalansējot tos ar nozares ekonomiskās attīstības tempu un nozares uzņēmumiem uzliktajiem nākotnes pienākumiem (veikt azartspēļu automātu saslēgšanu vienotā tīklā, sākot ar 2019.gadu) un neradītu pārmērīgu risku nozares uzņēmumu darbības virzībai uz ēnu ekonomiku, tika veikti grozījumi likumā "Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli", samērīgi palielinot azartspēļu nodokļa likmi ruletei (par katru galdu), kāršu un kauliņu spēlēm (par katru galdu) un videospēlēm un mehāniskajiem automātiem (par katra automāta katru spēles vietu), kā arī nosakot licences maksu par azartspēļu organizēšanu klasiskā veidā un internetā, vai tikai internetā.

Minēto normu sagatavošanā, diskusijās un darba grupu sēdēs piedalījās Inspekcijas amatpersonas, sniedzot eksperta viedokli vai komentārus par katru izskatāmo priekšlikumu.

2. Piedalīties Eiropas Komisijas ekspertu grupas azartspēļu jautājumos darbībā, sagaidot EK Rekomendācijas, sniegt priekšlikumus Tiešo nodokļu departamentam par nepieciešamajiem papildinājumiem likumprojektos.

Inspekcijas amatpersonas regulāri piedalās Eiropas Komisijas izveidotās azartspēļu jomas ekspertu grupas darbā. 2015.gadā notikušas 4 ekspertu grupas sanāksmes. Ekspertu grupas uzdevums ir sagatavot priekšlikumus, kuru rezultātā Komisija pieņems trīs DV adresētus ieteikumus:

- 1) Vispārēja patērētāju aizsardzība;
- 2) Atbildīga azartspēļu reklāma;
- 3) Azartspēļu uzraudzības iestāžu kooperācija un sadarbība informācijas apmaiņas un datu aizsardzības jomā.

Pēc EK iniciatīvas tika sagatavots dokuments – kārtība, kādā ES dalībvalstu azartspēļu uzraudzības iestādes apmainās ar informāciju. Minēto vienošanos ES dalībvalstu azartspēļu uzraudzības iestāžu amatpersonas (tajā skaitā, Latvijas) 2015.gada 27.novembrī piedalījās oficiālajā dokumenta "Sadarbības kārtība starp EEA dalībvalstu azartspēļu uzraudzības iestādēm tiešsaistes azartspēļu jautājumos" parakstīšanas procedūrā.

3. *Īstenojot normatīvajos aktos noteikto, pilnveidot uzraudzības nosacījumus un iespējas, lai elektronisko sakaru komersanti ierobežo piekļuvi Latvijā nelicencēta interaktīvo azartspēļu organizētāja mājaslapai un maksājumu pakalpojumu sniedzēji neveic darījumus ar šo azartspēļu organizētājiem.*

2015.gadā būtiska nozīme bija Inspekcijas amatpersonu zināšanu papildināšanai informāciju tehnoloģiju jomā, lai varētu kvalitatīvi veikt interneta azartspēļu organizēšanas uzraudzību. Svarīga un laukietilpīga darbība ir arī nelegālo azartspēļu vietņu un IP adrešu monitorings, atlasīšana un nosūtīšana bloķēšanas izpildei.

2015.gadā Inspekcija pieņēmusi 361 lēmumus par nelicencēto vietņu bloķēšanu, šie lēmumi attiecināmi uz 72 juridiskām personām – azartspēļu organizētājiem, ar lēmumiem bloķēti 453 domēna vārdi un 881 IP adrese. Tā kā bloķēto vietņu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, norāda saiti uz Inspekcijas mājaslapu, šajā laikā Inspekcijas mājaslapai bijuši 821848 apmeklējumi, no tiem, apmēram 41% unikālie gadījumi. Tas norāda, ka ievērojama Latvijas iedzīvotāju daļa jebkad izrādījusi interesi par interneta azartspēļu vietnēm.

4. *Veicināt inspekcijas amatpersonu profesionalitātes celšanu, nodrošināt klientorientētu apmeklētāju apkalpošanu, pilnveidot komunikāciju ar sabiedrību.*

Viens no Inspekcijas, kā valsts pārvaldes iestādes uzdevums ir – nodrošināt iestādes efektīvu darbību, klientorientētu pakalpojumu sniegšanu, atbalstīt nodarbināto profesionalitātes celšanu un ieviest aktīvu komunikāciju ar sabiedrību. Šī uzdevuma izpildē pastāvīgi notiek iestādes darbinieku zināšanu pilnveidošana, nepieciešamības gadījumā veicot darbinieku papildus apmācību, lai pēc iespējas paplašinātu strādājošo kompetences un nodrošinātu visu funkciju izpildi noteiktajos termiņos.

2015.gadā būtiski atjaunots Inspekcijas informācijas tehnoloģiju aprīkojums, 2015.gada jūnijā apstiprināta Inspekcijas Informācijas tehnoloģiju attīstības stratēģija 2015. – 2017.gadam, pilnveidota risku vadības sistēma, papildinot risku reģistru. Lai efektīvāk nodrošinātu lietvedības dokumentu apriti un apstrādi, izveidota elektroniskā lietvedības sistēma. Saziņā ar komersantiem un privātpersonām aktīvi tiek lietota elektroniskā saziņa, gan izmantojot *latvija.lv*, gan e-paraksta iespējas.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

Azartspēļu un izložu likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai, Inspekcija tiek finansēta valsts pamatbudžeta Finanšu ministrijas budžeta programmas „Uzraudzība un kontrole” apakšprogrammas 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” ietvaros.

Likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai inspekcija 2015.gadā saņēma budžeta dotāciju 496 141 *euro* apmērā, tajā skaitā, uzturēšanas izdevumiem 482 095 *euro* un kapitālieguldījumiem 14 046 *euro*. Slēgti budžeta asignējumi uz 31.12.2015 sastāda 1600 *euro*. Pārskata periodā Inspekcijas kopējie izdevumi sastāda 494 541 *euro*, kas veido 99,7 % no kopējā asignējuma, neapgūtais finanšu atlikums sastāda 1600 *euro*. Plānotie izdevumi atlīdzībai apgūti 99,6 % apmērā un atlikums atlīdzībai (EKK 1000) sastāda 1400 *euro*, kas skaidrojams ar aprēķinātajiem un izmaksātajiem slimības pabalstiem.

Inspekcijai piešķirtais valsts budžeta finansējums un tā izlietojums
2014. – 2015.gadā

(euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014.gadā (faktiskā izpilde)	2015.gadā	
			apstiprināts tāmē	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	499179	496141	496141
1.1.	dotācijas	499179	496141	496141
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	489349	496141	494541
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	461459	482095	480597
2.1.1.	kārtējie izdevumi	461459	482095	480597
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	27890	14046	13943

Ievērojot to, ka nepieciešams nelicencēto interaktīvo azartspēļu organizētāju monitorings un nelegālo vietņu bloķēšanas procesa pilnveidojumi, dokumentu pārvaldības procesa pilnveidošana, kā arī tas, ka Inspekcija ieguva papildus telpas darbinieku darba vietu ērtākai izvietojumam, nozīmīgākās iegādes 2015.gadā bija:

1. Publiskās pārvaldes dokumentu pārvaldības sistēmas integrācijas vides moduļa iegāde – 5118 euro.
2. Nelicencēto interneta azartspēļu mājaslapu bloķēšanas sistēmas iespējamo risinājumu apzināšana un novērtēšana, sistēmas tehnisko specifikācijas prasību definēšana – 3950 euro.
3. Papildus telpu aprīkojuma iegāde (inventārs un pamatlīdzekļi) 5936 euro.
4. Datortehnikas iegāde un rezerves kopiju uzglabāšanas uzlabošana (atbilstoši audita ieteikumiem) – 2089 euro.

Savas darbības nodrošināšanai un noteikto funkciju veikšanai Inspekcija nesaņem ārvalstu finanšu palīdzību, ziedojumus vai dāvinājumus. Inspekcija nav saņēmusi valsts aizdevumus, nav veikusi un pasūtījusi pētījumus, tai nav finanšu saistības.

2.1.Darba plānā iekļautās prioritātes un informācija par to īstenošanu

Saskaņā ar Inspekcijas darbības stratēģiju 2014. – 2016.gadam, azartspēļu un izložu nozares uzraudzības galvenie mērķi ir – uzraudzīt un kontrolēt izložu un azartspēļu, un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanu tā, lai iespējamus riskus novirzītu pārraugāmā gultnē, tos minimizējot:

- nodrošinot spēlētāju tiesību aizsardzību,
- aizsargājot patērētājus pret atkarību veidošanos;
- nepieļaujot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, citus finanšu noziegumus un patērētāju krāpšanu;
- nepieļaujot spēļu rezultātu pasūtīšanu.

Ievērojot konceptuālos uzdevumus, Finanšu ministrijas Darba plānā 2015.gadam inspekcijai bija noteikti šādi galvenie uzdevumi:

- 1) Divas reizes gadā (par pusgada un gada rezultātiem) sniegt ziņojumu ministram un valsts sekretārei par iestādes darbību – paveiktais, secinājumi, aktuālie jautājumi nākamajā periodā, priekšlikumi.

Minētie ziņojumi sagatavoti un iesniegti Finanšu ministrijas vadībai, par 2014.gada rezultātiem 2015.gada 9.februārī, par 2015.gada 6 mēnešu darbību – 2015.gada 30.jūlijā, par 2015.gada rezultātiem – 2016.gada 29.janvārī. Ziņojumos norādīti Inspekcijas veikto uzdevumu rezultatīvie rādītāji, amatpersonu sadarbība ar sociālajiem partneriem un citu kontroles iestāžu darbiniekiem, iesaistīšanās Eiropas Komisijas darba grupā par interneta azartspēļu uzraudzības jautājumiem, kā arī uzraugamās nozares darbības rezultātu analīze.

- 2) Ievērojot VK revīzijas Nr.5.1-2-32-1/2013 4.ieteikumu, sagatavot ziņojumu ministram un valsts sekretārei par izložu un azartspēļu jomas uzraudzības nepieciešamo pilnveidošanu.

Revīzijas ietvaros, valsts Kontrole bija ieteikusi Finanšu ministrijai izvērtēt izložu un azartspēļu jomas administrēšanas organizatorisko modeli, efektivitāti un veikt darbības tā optimizēšanai. Noteiktajos termiņos Inspekcijas vadība sagatavoja un iesniedza ministram ziņojumu par nozares administrēšanas organizatorisko modeli un tā atbilstību normatīvo aktu prasībām un citu Es dalībvalstu attiecīgo iestāžu modelim. Ziņojuma rezultātā uzraudzības iestādes efektivitāte ir izvērtēta, bet attiecībā par efektivitātes uzlabošanu ir konstatēts, ka būtu nepieciešams uzlabot informācijas apmaiņu starp nodokļu administrāciju un nozari kontrolējošo iestādi.

- 3) Ievērojot VK revīzijas Nr.5.1-2-32-1/2013 5.ieteikumu, sagatavot ziņojumu ministram un valsts sekretārei par izložu un azartspēļu nozares caurskatāmas darbības nodrošināšanai minimāli nepieciešamo administratīvo slogu.

Noteiktajos termiņos Inspekcijas vadība iesniedz ministram ziņojumu un viedokli par minēto jautājumu. Inspekcija paskaidro, ka 2015.gadā ir veikti vairāki normatīvo aktu grozījumi, kuru rezultātā nodokļu maksātājiem jāsniedz tikai viens apjomīgs pārskats.

Dienesta ziņojumā norādīts, ka pastāvošā prakse ikgadējai licences pārreģistrēšanai un ikgadējai nodevai valsts budžetā ir samērīga, jo ir saistīta ar biznesu, kam var būt nelabvēlīgas sociālās sekas. Šāda kārtība nodrošina nepārtrauktu uzraudzību kapitālsabiedrību darbībai un finanšu stāvoklim.

4) Dalība Azartspēļu un izložu likumprojekta, Azartspēļu un izložu nodokļa un nodevas likumprojekta saskaņošanas un paziņošanas procedūrā (MK, EK, Saeima).

2015.gada sākumā turpinājās saskaņošanas sanāksmes un diskusijas par minētajiem projektiem. Tomēr būtiskas viedokļu atšķirības dēļ starp Latvijas Pašvaldību savienību un sociālajiem partneriem - Latvijas Spēļu biznesa asociāciju - jautājumā par pašvaldību tiesību apjomu spēļu vietu atļauju piešķiršanā, Azartspēļu un izložu likuma jaunās redakcijas un visas likumprojektu paketes izskatīšana Ministru kabinetā tika atcelta. Neraugoties uz to, diskusijas turpinājās.

Ievērojot to, ka sagatavotā likumprojektu pakete netika virzīta izskatīšanai Ministru Kabinetā un Saeimā, bet pastāvēja normas, kuru izmaiņa bija nepieciešama, tika sagatavoti grozījumi esošajā Azartspēļu un izložu likumā un Likumā "Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli", kuri Saeimā tika akceptēti 2015.gada 30.novembrī.

2.2. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

Inspekcijas darbības stratēģijā 2014. – 2016.gadam apstiprināti **rezultatīvie rādītāji**, kas sevī ietver galveno funkciju izpildes rezultātus – licencēšanas un uzraudzības pasākumu rezultātā valsts un pašvaldību budžetā iekasētie izložu un azartspēļu nodokļi un nodevas, preču un pakalpojumu loteriju valsts nodeva, veiktie nozares kapitālsabiedrību kontroles pasākumi, kā arī nelicencēto interneta azartspēļu vietņu bloķēšanas rezultātā panākta jaunu interneta azartspēļu licenču izsniegšana.

2.tabula

Inspekcijas rezultatīvo rādītāju izpilde 2015.gadā

Darbības virziens	Rezultatīvais rādītājs	Plāns	Fakts	Izpilde (%)
1.Licencēšana un kapitālsabiedrību darbības analīze	1.1.Ieņēmumi valsts budžetā ¹	25,995	26,650	102,5
	1.2.Ieņēmumi pašvaldību budžetos ²	7,117	7,331	103,0
	1.3.Ieņēmumi no preču un pakalpojumu loterijām ³ (milj.euro)	0,285	0,357	125,5
2.Tirgus dalībnieku kontrole	2.1.Pārbaužu skaits (gab.)	1070	1074	100,4

¹ – Ieņēmumi no izložu un azartspēļu nodokļa un nodevas valsts budžetā

² – ieņēmumi no izložu un azartspēļu nodokļa pašvaldību budžetos

³ – ieņēmumi no preču un pakalpojumu loteriju valsts nodevas valsts budžetā

Ieņēmumi no izložu un azartspēļu nodokļa un nodevas valsts budžetā (skatīt 2.tabulu) sastāda 26,65 milj.euro, kas pret plānoto sastāda 2,5% pārpildi. Tajā skaitā, **Azartspēļu nodokļa** ieņēmumi valsts budžetā sastāda 21,993 milj.euro, kas ir 103,0% pret plānoto, **azartspēļu un izložu nodevas** ieņēmumi sastāda 2,246 milj.euro, kas ir 95,4% pret plānoto (pretēji prognozēm, nav izsniegtas jaunas licences), bet **izložu nodoklis** sastāda 2,411 milj.euro, kas ir 105,2% pret plānoto. Pašvaldību budžetos

2015.gadā ieskaitīti 7,331 milj.euro, kas par 3% pārsniedz plānoto, bet nozares kapitālsabiedrības **citu nodokļu** veidā valsts budžetā ieskaitījušas 25,740 milj.euro.

Kopumā valsts un pašvaldību budžetos izložu un azartspēļu nozares kapitālsabiedrības 2015.gadā ieskaitījušas **59,720 milj.euro** jeb par 3,219 milj.euro (+5,7%) vairāk nekā 2014.gadā.

No 2.tabulas datiem redzams, ka 2015.gadā veiktas 1074 azartspēļu, izložu un preču loteriju organizēšanas vietu **pārbaudes**, tajā skaitā:

655 azartspēļu un izložu vietu pārbaudes,

203 preču loteriju organizēšanas vietu pārbaudes,

216 preču loteriju izlozes notikušas ar inspektoru piedalīšanos.

Papildus spēļu vietu pārbaudēm tiek veikts arī interneta portālu un dažādu preses izdevumu monitorings, analizējot, vai netiek veikta nelicencēta uzņēmējdarbība, vai normatīvo aktu pārkāpumi. 2015.gadā saņemti 82 fizisko personu iesniegumi ar jautājumiem par izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, kas izskatīti likumā noteiktajā kārtībā, pārkāpuma konstatējuma gadījumā piemērojot administratīvo sodu. Gada laikā Kontroles departamenta amatpersonas sniegušas 196 metodiskās konsultācijas fiziskām un juridiskām personām.

Veicot atbilstošu Inspekcijas darba organizāciju un plānošanu, nodrošināts viens no galvenajiem inspekcijas uzdevumiem – azartspēļu organizēšanas vietu un preču un pakalpojumu loteriju organizētāju kontrole un uzraudzība atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nepieļaujot nozīmīgus normatīvo aktu pārkāpumus, kas nodarītu kaitējumu patērētāju aizsardzībai un spēlētāju interešu nodrošināšanai.

2.3.Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem

Inspekcijas pienākumos ietilpst pārliecināties par plānotā izložu un azartspēļu nodevas un nodokļa apjoma ieskaitīšanu valsts budžetā, lai analizētu sagatavoto priekšlikumu pamatotību un efektivitāti, plānotu ienākumus valsts budžetā nākošiem termiņiem. Inspekcijas funkcijās ietilpst arī veikt azartspēļu automātu un galdu reģistrēšanu, izvērtēt iesniegto tehnisko dokumentāciju un atbilstības apstiprinājumus, un pozitīva izvērtējuma rezultātā piešķirt iekārtām identifikācijas numurus.

Atbilstoši noteiktajām funkcijām, iestādes sniegtie pakalpojumi 2015.gadā ir bijuši šādi - valsts pārvaldes funkciju īstenošana, veicot izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizētāju licencēšanu, nodrošinot godīgas konkurences principus.

2015.gadā inspekcijas amatpersonas sniegušas šādus pakalpojumus:

- 14 azartspēļu organizēšanas licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 395 azartspēļu organizēšanas vietu (kazino, spēļu zāļu, bingo zāļu, totalizatora likmju pieņemšanas vietu) licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 17 valsts mēroga un vietēja mēroga izložu licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 6 interaktīvo azartspēļu organizēšanas licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 306 azartspēļu noteikumu izskatīšana un apstiprināšana;
- 361 azartspēļu iekārtu un spēles programmu atbilstības pārskatu izvērtēšana;

- 1561 azartspēļu automātu un galdu pierēģistrēšana un identifikācijas numuru izsniegšana;
- 269 preču un pakalpojumu loteriju atļauju izsniegšana;
- 646 preču un pakalpojumu loteriju apstiprinājumu izsniegšana.

Atbilstoši Preču un pakalpojumu loteriju likuma nosacījumiem, 2015.gadā ir izsniegtas 269 preču un pakalpojumu loteriju atļaujas (laimests virs 720 EUR) un 646 preču un pakalpojumu loteriju apstiprinājumi (laimests līdz 720 EUR). Latvijas iedzīvotājiem laimestos kopā tika piedāvātas balvas 1,717 milj. EUR vērtībā. Komersanti, kas organizē preču loterijas (izņemot preses izdevējus) ar laimestu fondu lielāku par 720 EUR, no piedāvātā laimestu fonda maksā valsts nodevu. 2015.gadā valsts budžetā no valsts nodevas ieskaitīti 357,6 tūkst.euro (skatīt 3.tabulu).

3.tabula

Preču un pakalpojumu loteriju uzraudzība 2014. – 2015.gadā

	Rādītāji	2014.g.	2015.g.	%
1.	Izsniegtas atļaujas	247	269	108,9
2.	Izsniegti apstiprinājumi	644	646	100,3
3.	Laimestu fonds kopā (EUR)	1 543 168,14	1 717 209,05	111,2
4.	Loterijas ar nodevu (skaits)	180	225	125,0
5.	Laimestu fonds aplikamais (EUR)	1 221 696,13	1 423 744,37	116,5
6.	Aprēķinātā valsts nodeva (EUR)	307 558,89	357 585,47	116,2
7.	Preses izdevumu loterijas (skaits)	481	451	93,7
8.	Laimestu fonds vidēji (EUR) (5.:4.)	6787	6328	93,2

Lai nodrošinātu normatīvajos aktos ietverto prasību, ka azartspēlēs atļauts organizēt, tikai licencēti azartspēļu organizētāji, 2015.gadā Inspekcija pieņēmusi 361 lēmumus par nelicencēto vietņu bloķēšanu, šie lēmumi attiecināmi uz 72 juridiskām personām – azartspēļu organizētājiem, ar lēmumiem bloķēti 453 domēna vārdi un 881 IP adrese. Tā kā bloķēto vietņu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, norāda saiti uz Inspekcijas mājaslapu, šajā laikā Inspekcijas mājaslapai bijuši 821 848 apmeklējumi, no tiem, apmēram 41% unikālie gadījumi. Tas norāda, ka ievērojama Latvijas iedzīvotāju daļa jebkad izrādījusi interesi par interneta azartspēļu vietnēm.

Lai efektīvāk nodrošinātu lietvedības dokumentu apriti un apstrādi, izveidota elektroniskā lietvedības sistēma. Ar tās palīdzību normatīvajos aktos noteiktā kārtībā un termiņos tiek izskatīti saņemtie fizisko un juridisko personu iesniegumi un pieteikumi licenču, atļauju un izziņu saņemšanai, kā arī dažādu skaidrojumu un informācijas sniegšanai. 2015.gadā Inspekcijas lietvedībā saņemti **3369** dažādi dokumenti izskatīšanai, atbildes sniegšanai vai pievienošanai lietā (no tiem 571 jeb 16,9% *e-doc*), bet Inspekcijas speciālisti sagatavojuši un nosūtījuši **1283** dokumentus (no tiem 269 jeb 20,9% *e-doc*) gan fiziskām, gan juridiskām personām. Īpaši tiek veicināta dokumentu aprite, izmantojot e-parakstu, kā arī vietni *latvija.lv*.

2.4. Iekšējā audita pasākumi un ieteikumi

Atbilstoši apstiprinātam plānam, Inspekcijas iekšējo auditu veic Finanšu ministrijas Iekšējā audita departaments. Paralēli tam, Inspekcijā revīzijas pastāvīgi veic Valsts kontrole.

2015.gadā par inspekcijas darbu veiktas vairākas pārbaudes.

FM Iekšējā audita departaments veica pārbaudes par šādām tēmām:

- Personālvadības sistēmas audits: Ierēdņu un darbinieku novērtēšanas un amatu klasificēšanas sistēma;
- Darbības nodrošinājuma un iepirkumu sistēmas audits;
- Informācijas tehnoloģiju vadības sistēmas audits;
- Pārskata gada inventarizācija.

Latvijas nacionālā Arhīva Arhīvu inspekcija veica pārbaudi “Dokumentu un arhīva pārvaldības kārtības nodrošināšana”.

Valsts Kontrole veica ikgadējo revīziju par 2014.gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību.

Minēto pārbauzu rezultātā būtiski trūkumi Inspekcijas darbā nav konstatēti. Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta veiktajos auditu ieteikumos norādītie aizrādījumi ņemti vērā un ieteikumi ieviesti norādītajos termiņos. Latvijas nacionālā Arhīva Arhīvu inspekcijas pārbaude noslēdzās bez aizrādījumiem un ieteikumiem, norādot, ka Inspekcijas dokumentu arhivēšana notiek likumā noteiktajā kārtībā.

3. Informācija par inspekcijas personālu

Viens no valsts pārvaldes uzdevumiem ir nodrošināt valsts pārvaldē strādājošo profesionalitātes celšanu, klientorientētas apkalpošanas un aktīvas komunikācijas ieviešanu, sekmīgu un efektīvu darbību piešķirtā finansējuma apstākļos.

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija uzsāka savu darbību 1998.gada 1.janvārī. Inspekcijā uz 2015.gada 1.janvāri bija nodarbināti 19 strādājošie. 2015.gadā Inspekcijas struktūrā ir 2 departamenti: Kontroles departaments un Juridiskais departaments ar Licencēšanas nodaļu un Finanšu analīzes un uzskaites nodaļu. Kopumā uz 2015.gada 31.decembri personāla sarakstā iekļautas 19 amata vietas, faktiski nodarbināti 19 darbinieki, bet viena darbiniece atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Ir izveidota neliela, kompakta kvalitatīvi strādājoša iestāde ar iespējām ļoti ātri reaģēt uz sūdzībām un pārkāpumiem. Šādu darbību veikšanai nepieciešami izglītoti, erudīti un aktīvi darbinieki, kas spētu atklāt pārkāpumus un prastu apturēt nelikumīgu spēļu organizētājus un attiecīgi sagatavot materiālus administratīvā procesa uzsākšanai.

2015.gadā būtiska nozīme bija Inspekcijas amatpersonu zināšanu papildināšanai informāciju tehnoloģiju jomā, lai varētu kvalitatīvi veikt interneta azartspēļu organizēšanas uzraudzību. Svarīga un laikietilpīga darbība ir arī nelegālo azartspēļu vietņu un IP adrešu monitorings, atlasīšana un nosūtīšana bloķēšanas izpildei.

2015.gadā būtiski atjaunots Inspekcijas informācijas tehnoloģiju aprīkojums, 2015.gada jūnijā apstiprināta Inspekcijas Informācijas tehnoloģiju attīstības stratēģija 2015. – 2017.gadam, pilnveidota risku vadības sistēma, papildinot risku reģistru. Lai efektīvāk nodrošinātu lietvedības dokumentu apriti un apstrādi, ieviesta elektroniskā lietvedības sistēma.

Ņemot vērā izmaiņas nozares darbībā, tiek optimizēta iestādes struktūra un pārdaļīti pienākumi, lai racionāli izmantotu darbinieku resursus jaunu funkciju izpildei, pielietojot jaunas uzraudzības un kontroles metodes tiešsaistes azartspēļu organizētājiem, t.sk., totalizatora organizētājiem.

Inspekcijas darbinieki atbalstījuši Valsts kancelejas iniciatīvu “Par lielisku apkalpošanu un attieksmi valsts pārvaldē” *mazaksslogs.gov.lv.* 2015.gada novērtējuma rezultāti liecina par inspekcijas darbinieku darba kvalitāti. Kopumā 3 Inspekcijas darbinieki tikuši norādīti kā laba servisa speciālisti, bet gala vērtējumā starp 50 Latvijas labākajiem valsts pārvaldes darbiniekiem nominēta Inga Zommere – Inspekcijas licencēšanas nodaļas vecākā referente.

Finanšu līdzekļu ietvaros tiek nodrošināta Inspekcijas amatpersonu mācību vajadzības, ievērojot novērtēšanas procesā ieteikto, kā arī, ievērojot iestādes darba aktualitātes, un tam nepieciešamo zināšanu apguvi. Galvenokārt tiek izmantoti VAS piedāvātie mācību kursi, bet tiek izmantoti arī citi piedāvājumi, kā arī pieredzes apguve radniecīgās azartspēļu uzraudzības iestādēs Eiropā un testēšanas laboratorijās vai ražotāju mācību centros.

2015.gadā turpinājusies sadarbība un pieredzes apmaiņa ar Lietuvas azartspēļu uzraudzības iestādes un Igaunijas Finanšu ministrijas speciālistiem. Baltijas valstu kolēģi 2 reizes viesojušies Inspekcijā, lai gūtu pieredzi interneta azartspēļu uzraudzības jomā, kā arī piedalījās inspekcijas rīkotajā diskusijā “Spēlētājus aizsargājošs azartspēļu regulējums – pieredze, problēmas, risinājumi”. Latvijas delegācija apmeklēja Viļņu, kur iepazinās ar sporta rezultātu manipulācijas nepieļaušanas pasākumiem, kā arī azartspēļu atkarīgo personu aizsardzības metodēm.

Inspekcijas priekšniece un Juridiskā departamenta direktors Jānis Ungurs ir iekļauti Eiropas Komisijas izveidotajā Ekspertu grupā, kas izstrādā priekšlikumus Rekomendācijām par vienotām prasībām interaktīvo azartspēļu organizētājiem Eiropā. Minētās Ekspertu grupas ietvaros 2015.gadā tika organizētas 4 sanāksmes. 2015.gada 27.novembrī Latvijas pārstāvji piedalījās oficiālajā dokumenta “Sadarbības kārtība starp EEA dalībvalstu azartspēļu uzraudzības iestādēm tiešsaistes azartspēļu jautājumos” parakstīšanas procedūrā.

Papildus tam, J.Ungurs vairākkārt piedalījās arī Eiropas Padomes organizētajās diskusiju sesijās par Konvencijas projektu cīņai ar sporta spēļu manipulācijām un rezultātu sarunāšanu.

Vidēji 2015.gadā Inspekcijā bija nodarbināti 19 strādājošie, bet uz 2014.gada 31.decembri inspekcijā bija 19 amata vietas. No visā amata vietām 18 civildienesta ierēdņi un 1 darbinieks. No 19 amata vietām 6 (31,5%) ir vadošie amati – priekšnieks, departamenta direktors, nodaļas vadītājs, bet 13 (68,5%) ir speciālistu amati. 2015.gada decembrī no kopumā inspekcijā strādājošiem bija 8 sievietes un 11 vīrieši. Inspekcijas strādājošo vidējais vecums ir 43 gadi, bet sadalījumā pa vecuma grupām: 30 – 40 gadi ir 9 darbiniekiem, 41 – 50 gadi ir 4 darbiniekiem, bet virs 50 gadiem ir 6 darbiniekiem.

Atbilstoši Valsts civildienesta likumam, visām inspekcijas amatpersonām ir augstākā izglītība. Inspekcijas strādājošo vidū ir 7 speciālisti ar maģistra grādu. Papildus akadēmiskajai izglītībai inspekcijas darbiniekiem bijusi vēlēšanās iegūt zināšanas arī valsts pārvaldes jautājumos un papildināt zināšanas speciālosursos. Inspekcijas darbinieki apmeklējuši 17 dažādas mācību programmas – 36 personas 276 mācību stundas, tajā skaitā, 5 amatpersonas apguva padziļinātu apmācības kursu “Datortīkli” Rīgas Tehniskajā Universitātē.

4. Komunikācija ar sabiedrību

Komunikācijai ar sabiedrību noteikti šādi galvenie uzdevumi:

- 1) veicināt sekmīgu valsts politikas realizāciju izložu un azartspēļu organizēšanā,
- 2) iedzīvotāju un spēļu organizētāju uzticības veicināšana Inspekcijai,
- 3) vispusīgas informācijas nodrošināšana par Inspekciju un tās darbību, skaidrojot tās lomu valsts pārvaldē un aizsargājot spēlētāju tiesības un intereses.

Inspekcijā nav pastāvīga sabiedrisko attiecību speciālista, tāpēc saikni ar medijiem un ziņu aģentūrām nodrošina inspekcijas priekšiece, regulāri nosūtot preses relīzes katra ceturkšņa beigās, kā arī sniedzot papildus informāciju vai skaidrojumus.

Inspekcija, kā iestāde, izveidota un darbojas pēc “vienas pieturas aģentūras” principa, kur ikviena persona bez nekādām neskaidrībām (par iestādes kompetenci, jautājuma piekritību), ātri un operatīvi, var vērsties ar sūdzību, prasību vai jebkādu iesniegumu par savu tiesību iespējamu aizskārumu un lūgumu aizsargāt viņa tiesības. Arī juridiskas personas vienā vietā un operatīvi var saņemt visu informāciju un nepieciešamās licences un atļaujas savu darbību veikšanai. Inspekcijas amatpersonas nekavējoties uzsāk darbības, lai esošo situāciju/problēmu atrisinātu un novērstu, kā arī nepieļautu atkārtotanos nākotnē. 2015.gadā Inspekcijā saņemti 82 fizisko personu iesniegumi par azartspēļu interneta vietņu un spēļu vietu darbību. Visi saņemtie iesniegumi izvērtēti, veiktas pārbaudes vai sniegtas skaidrojošas atbildes.

Inspekcija regulāri organizē informatīvās sanāksmes nozares uzņēmumu vadītājiem un amatpersonām par nozarei svarīgām aktualitātēm – statistikas rādītājiem, plānotiem normatīvo aktu grozījumiem, kā arī tiek sniegti skaidrojumi par inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem un to būtību. 2015.gadā ir notikušas 4 šādas sanāksmes. Papildus tam notikušas tikšanās ar Latvijas Spēļu biznesa asociācijas vadību par nozares aktualitātēm, diskusijas par sagatavotajiem likumprojektiem, kā arī ar atsevišķu kapitālsabiedrību amatpersonām pēc viņu lūguma. Regulāri tiek sniegta informācija masu medijiem par nozares aktualitātēm. Inspekcijas amatpersonas regulāri piedalās darba grupās, diskusijās, tai skaitā, Saeimas Budžeta un Finanšu (nodokļu) komisijas sēdēs, Latvijas Pašvaldību savienības, Lielo Pilsētu Asociācijas, Tieslietu ministrijas u.c. sniedzot viedokli un informāciju savas kompetences ietvaros.

Gan saziņā ar izložu un azartspēļu organizētājiem, gan iestādēm un fiziskām personām Inspekcija aicina izmantot un izmanto elektroniskos saziņas līdzekļus, tajā skaitā, dokumentus ar e-parakstu. Pilnībā mainīta Inspekcijas mājaslapas uzbūve, papildināts tās saturs, lai tas būtu ērti pārskatāms un tajā būtu ievietota aktuāla un saprotama informācija.

Ievērojot sabiedrības aktivitāti dažādu pārkāpumu novēršanā, piedaloties dažādos interaktīvajos raidījumos, nereti inspekcijas vadībai jāsniedz skaidrojumi par Inspekcijas viedokli TV kanālu populārākajiem raidījumiem. Sabiedrisko attiecību veidošanas procesā tiek sniegta informācija par Inspekcijas darbību, konstatētajiem pārkāpumiem, sniegti komentāri par izmaiņām nozares uzņēmumu darbībā un skaidrojums par izmaiņu iespējamiem iemesliem, izložu un azartspēļu organizēšanu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

Stabila sadarbība izveidojusies ar laikrakstu “Dienas Bizness”, kā arī ziņu aģentūrām BNS un LETA.

Būtisks publiskās informācijas avots ir Inspekcijas interneta mājaslapa www.iaui.gov.lv. Mājaslapā ir plaši pieejama informācija par Inspekciju, tās funkcijām, struktūru un izveidošanas vēsturi, par ieņēmumiem budžetā no izložu un azartspēļu organizēšanas, par uzraudzības un kontroles rezultātiem. Mājaslapā

pieejami visi ārējie un iekšējie normatīvie akti, kas regulē izložu un azartspēļu, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizēšanu. Inspekcijas mājaslapas apmeklētājiem ir iespējams ar elektroniskā pasta starpniecību uzdot Inspekcijas darbiniekiem viņus interesējošus jautājumus un par tiem saņemt izsmeļošas atbildes. Papildus tam, visa minētā informācija mājaslapā pieejama arī angļu valodā.

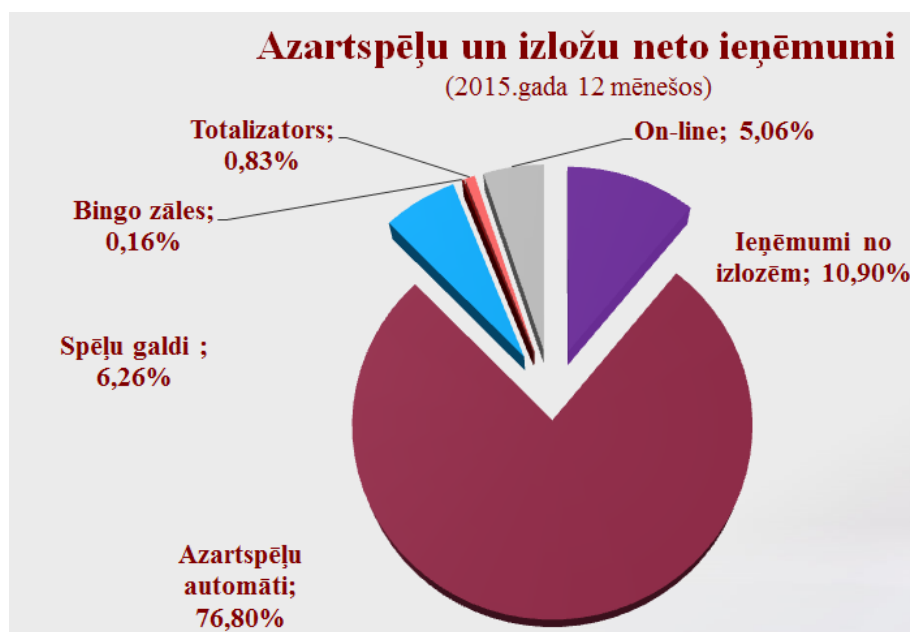
Regulāras diskusijas par azartspēļu tirgus attīstības tendencēm, kā arī likuma normu piemērošanas prasību izpratni pastāvīgi notiek ar biedrību, kas pārstāv lielāko daļu no Latvijā licencētajām izložu un azartspēļu firmām – Latvijas Spēļu biznesa asociāciju.

5. Izložu un azartspēļu nozares darbības rezultāti un Inspekcijas veiktie uzraudzības un kontroles pasākumi

2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, azartspēļu un izložu nozarē vērojams apgrozījuma pieaugums. Azartspēļu un izložu neto ieņēmumu pieaugums sastāda 16,2% pret pagājušā gada līdzīgu periodu un kopsummā ieņēmumi ir 226,441 milj.euro. No tiem 201,755 milj.euro ir ieņēmumi no dažādiem azartspēļu veidiem, kas ir par 16,7% vairāk nekā 2014.gadā, bet ieņēmumi no izlozēm sastāda 24,686 milj.euro, kas ir par 12,8% vairāk kā iepriekšējā gadā.

Kopējos azartspēļu ieņēmumos vislielākais ieņēmumu pieaugums ir **interaktīvajām azartspēlēm**, kas ieņēmumus faktiski dubultojuši – no 5,75 milj.euro 2014.gadā līdz 11,45 milj.euro 2015.gadā. Būtisks ieņēmumu pieaugums ir arī totalizatora likmju pieņemšanas vietām – 17,4% pret pagājušo gadu, joprojām pieprasītas azartspēļu automātu spēles un to ieņēmumi pieauguši par 14% pret pagājušā gada rādītājiem. Analizējot interaktīvo azartspēļu ieņēmumus, var redzēt izmaiņas šo azartspēļu struktūrā – ja 2014.gadā galveno vietu kopējos ieņēmumos aizņēma totalizatora spēles jeb 72,2% no kopējiem ieņēmumiem, tad 2015.gadā, būtiski pieaudzis citu kazino spēļu pieprasījums (sastāda 45,5%), uzsākta pokera turnīru rīkošana (0,2% no kopējiem ieņēmumiem), bet totalizatora daļa aizņem pusi jeb 54,4% no kopējiem ieņēmumiem. To veicinājis fakts, ka, lai gan jaunas interneta azartspēļu licences netika izsniegtas, 2015.gadā vairākas no licences saņēmušajām firmām faktiski uzsāka piedāvāt dažādus azartspēļu veidus. Izložu un azartspēļu veidu īpatsvaru nozares kopējos ieņēmumos var aplūkot 4.tabulā.

4.tabula

2015.gadā, rentabilitātes paaugstināšanas nolūkā, turpinājusies azartspēļu tirgus dalībnieku apvienošanās. 13.martā SIA “Alfor” kļuva par SIA “Spēļu nams” saistību un tiesību pārņēmēju un vienīgo īpašnieku. 15.oktobrī SIA “Garkalns” kļuva par SIA “Post Nevada” saistību un tiesību pārņēmēju, bet 2.decembrī SIA “Olympic Casino” kļuva par jau abu apvienojušos kompāniju un SIA “Garkalns” saistību un tiesību pārņēmēju un vienīgo īpašnieku.

Apvienošanās rezultātā samazinājies “zemes” azartspēļu organizētāju skaits un 2015.gada 31.decembrī azartspēles Latvijā piedāvā 13 operatori, no kuriem SIA “Gamex” praktiski vēl nav uzsācis saimniecisko darbību.

Vienlaikus 2015.gadā palielinājusies interneta azartspēļu organizētāju un izsniegto licenču skaits – 6 operatori piedāvā 10 dažādus spēļu veidus. Savu darbību tehnoloģiju virzienā attīsta arī VAS “Latvijas Loto”, kas paralēli 5 skaitļu loterijām un 9 momentloterijām, piedāvā dalību loterijās, izmantojot i-loto vietni.

Kopumā izložu un azartspēļu organizēšanai 2015.gadā izsniegtas 395 azartspēļu vietu licences un 14 azartspēļu organizēšanas licences.

Analizējot nozares kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības ieņēmumus, redzams, ka azartspēļu kapitālsabiedrību darbības rentabilitāte paaugstinās, tomēr 5 kapitālsabiedrībām operatīvās bilances gada rezultāts uzrāda zaudējumus.

5.tabula

Izložu un azartspēļu kapitālsabiedrību ekonomiski finansiālās darbības analīze 2014. – 2015.gadā

Rādītājs	Mērv.	2014.g.	2015.g.	Izmaiņas (%)
Azartspēles				
Neto apgrozījums - azartspēles	Milj.euro	188,733	217,910	115,5
t.sk., neto ieņēmumi no azartspēlēm	Milj.euro	172,888	201,755	116,7
Azartspēļu iekārtu vidējais skaits mēnesī	Gab.	8300	8563	103,2
Izmaksas kopā	Milj.euro	146,068	163,250	111,7
Aprēķinātais azartspēļu nodoklis	Milj.euro	28,403	29,426	103,6
Azartspēļu nodoklis uz 1 azartspēļu iekārtu	euro	3422	3436	100,4
Paredzamā peļņa/zaudējumi	Milj.euro	42,664	54,660	128,1
Paredzamā rentabilitāte	%	22,61	25,08	+2,48
Izlozes				
Neto apgrozījums - izlozes	Milj.euro	21,982	24,786	112,7
t.sk., apgrozījums no izlozēm	Milj.euro	21,888	24,686	112,8
Izmaksas kopā	Milj.euro	18,231	20,797	114,0
Aprēķinātais izložu nodoklis	Milj.euro	2,189	2,469	112,7
Paredzamā peļņa/zaudējumi	Milj.euro	3,751	3,990	106,4
Paredzamā rentabilitāte	%	17,06	16,10	-0,97
Neto apgrozījums PAVISAM	Milj.euro	210,714	242,696	115,2
t.sk, neto ieņēmumi no azartspēlēm un izlozēm	Milj.euro	194,776	226,441	116,2

5.tabulā redzams, ka azartspēļu organizētāju izmaksas pieaugušas par 11,7% pret iepriekšējo periodu, bet ieņēmumi pieauguši par 16,7%. Šī starpība nodrošina paredzamā peļņas apmēra pieaugumu līdz 54,660 milj.euro. Līdzīga situācija arī

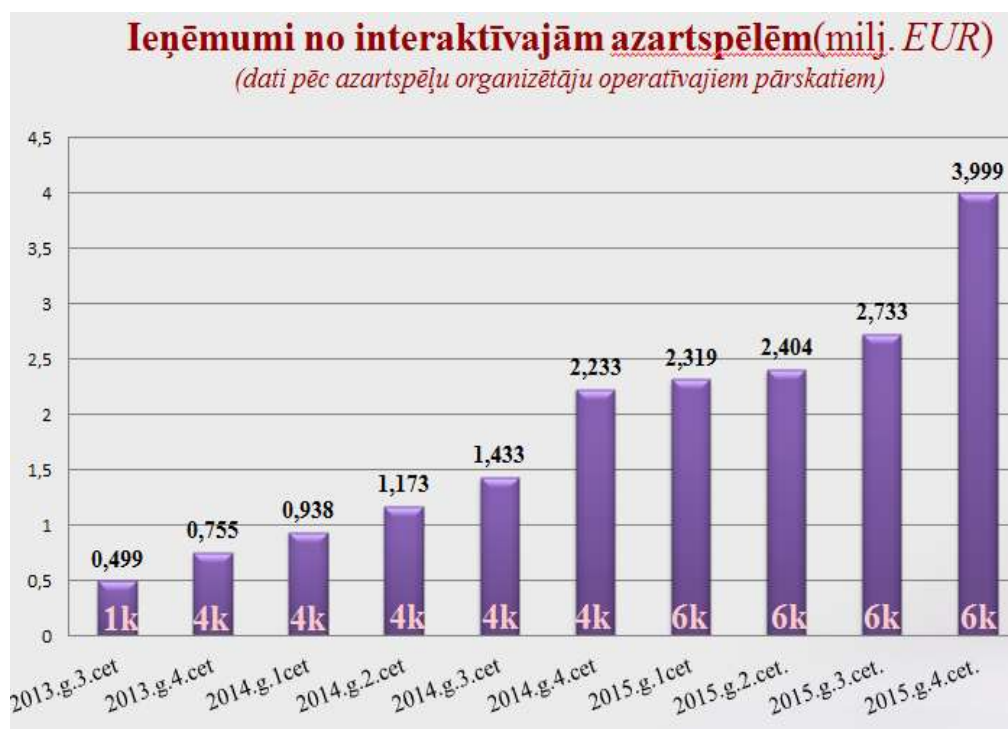
izložu organizētājam, kur ieņēmumi būtiski pārsniedz izmaksu apjomu, tā nodrošinot paredzamo peļņu 3,99 milj.euro.

Nozares uzņēmumos kopā nodarbināti 3819 strādājošie.

Kopumā 2015.gada decembrī Latvijas azartspēļu vietās tika ekspluatēti 8701 azartspēļu automāti, un tie izvietoti 320 spēļu zālēs un 5 kazino. Gada laikā azartspēļu automātu skaits palielinājies par 322 vienībām esošajās spēļu vietās, jo kopējais spēļu zāļu un kazino skaits vairāku gadu griezumā nav mainījies. Nelielas izmaiņas vērojamas sezonāli, bet kopējo skaitu tas būtiski neietekmē. Vairākās pašvaldībās (izņemot Rīgu) izveidoti jauni totalizatora likmju pieņemšanas punkti, kā alternatīva interaktīvo totalizatoru piedāvājumam.

Ievērojot faktu, ka Inspekcija nosūta pieprasījumus bloķēt nelicencēto interneta azartspēļu vietņu pieejamību, kas nodrošina godīgas konkurences apstākļus azartspēļu tirgū, esošie tirgus dalībnieki paplašina interneta azartspēļu piedāvājumu ar jaunām spēlēm, kas veicina ieņēmumu pieaugumu. Pašlaik interaktīvo azartspēļu organizēšanas licence dažādiem azartspēļu veidiem izsniegta 6 kapitālsabiedrībām dažādu spēļu veidu organizēšanai. Nelicencēto vietņu bloķēšana un esošo tirgus dalībnieku jaunais piedāvājums veicinājis būtisku interaktīvo azartspēļu ieņēmumu apjoma pieaugumu. 2014.gadā interaktīvo azartspēļu neto ieņēmumi bija 5,757 milj.euro, 2015.gadā ieņēmumi dubultojušies un sasniedz 11,455 milj.euro. Interneta azartspēļu ieņēmumu pieauguma grafiku, sākot ar šīs darbības uzsākšanu 2013.gadā pa ceturkšņiem, skatīt 6.tabulā. Pašlaik azartspēļu organizētāji piedāvā aizvien plašāku interaktīvo spēļu un programmu dažādību, kas veicina apgrozījuma un ieņēmumu pieaugumu.

6.tabula

No kopējiem ieņēmumiem 54,4% aizņem totalizatora spēles, 45,4% kazino spēles (spēļu automāti, rulete, kāršu spēles), un 2015.gada 4.ceturksnī uzsākta arī pokera turnīru spēle (0,2% no kopējiem ieņēmumiem).

Viens no inspekcijas galvenajiem uzdevumiem ir uzņēmējdarbības kontrole. 2015.gadā veikti šādi **galvenie kontroles pasākumi**:

- 655 azartspēļu un izložu, un 419 preču loteriju organizēšanas pārbaudes;
- interneta portālu un dažādu preses izdevumu monitorings, analizējot, vai netiek veikta nelicencēta uzņēmējdarbība, vai normatīvo aktu pārkāpumi – 131 gadījums;

- sniegtas 196 metodiskās konsultācijas fiziskām un juridiskām personām;
- piedaloties kazino inkasācijas procesā, fiksēti kazino papildus ieņēmumi („tējas nauda”) 1,454 milj.euro apmērā, kas tiek pieskaitīti kazino neto ieņēmumiem;
- veiktas 68 padziļinātās azartspēļu zāļu pārbaudes, kurās pārbaudīti 1663 spēļu automāti ar speciālām kontrolierīcēm, lai pārliecinātos par spēles programmas atbilstību ražotāja dokumentācijā norādītajam;

- veiktas vakara un nakts pārbaudes kazino un spēļu zālēs, ar mērķi novērot kazino faktisko darbību, klientu daudzumu un to vecumu grupas, kopā veiktas 40 pārbaudes;

- pastiprināta kazino inkasācijas procesa uzraudzība, novērojot to klātienē;
- veiktas 5 starpinkasācijas spēļu zālē, pārbaudot uzskaites dokumentācijas un reālā rezultāta atspoguļojumu;

- veikta SIA „DLV”, SIA “viensviens”, SIA “Joker” un SIA “Optibet” interaktīvo azartspēļu uzskaites sistēmas un banku sniegto atskaišu salīdzināšana un pārbaude, izstrādājot speciālo metodiku interaktīvo azartspēļu ieņēmumu aprēķināšanā.

2015.gadā Inspekcijas uzmanība vērsta uz interneta azartspēļu uzraudzības pilnveidošanu, ievērojot Elektronisko sakaru likuma grozījumos noteikto, ka, pamatojoties uz Inspekcijas lēmumu, elektronisko sakaru komersants MK noteiktā kārtībā ierobežo piekļuvi Latvijā nelicencēta interaktīvo azartspēļu organizētāja mājaslapai.

7.tabula

Nelicencēto interaktīvo azartspēļu vietņu bloķēšanas dati
(uz 18.01.2016)

	Pavisam kopš 01.08.2014	t.sk., 2015.gadā
Pieņemti lēmumi	731	361
Juridiskās personas	233	72
Bloķētie domēnu vārdi	943	453
Bloķētās IP adreses	1703	881

Tā kā bloķēto vietņu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, norāda saiti uz Inspekcijas mājaslapu, laikā no 2014.gada 1.augusta Inspekcijas mājaslapai bijuši 1 580 693 apmeklējumi, no tiem, 41,7% unikālie gadījumi. Tas norāda, ka ievērojama Latvijas iedzīvotāju daļa jebkad izrādījusi interesi par interneta azartspēļu vietnēm.

2015.gadā Inspekcijā saņemti 82 fizisko personu iesniegumi par azartspēļu interneta vietņu un spēļu vietu darbību. Visi saņemtie iesniegumi izvērtēti, veiktas pārbaudes vai sniegtas skaidrojošas atbildes. Liela daļa no iesniegumiem saistīta ar pretenzijām par iecienīto nelicencēto azartspēļu vietņu bloķēšanu. Joprojām

konstatētas nepilnības uzraudzības pasākumu īstenošanā, tomēr tiek meklēts risinājums, lai ierobežojošie pasākumi tehniski tiktu veikti un attiecināti uz visiem elektronisko sakaru pakalpojumu piedāvājumiem.

Lai kvalitatīvi veiktu kontroles un uzraudzības procedūras, inspektori pastāvīgi pilnveido zināšanas iepazīstoties ar jauno azartspēļu automātu programmu darbību, kā arī interaktīvo azartspēļu piedāvājumiem jaunajiem produktiem. 2015.gadā būtiska nozīme bija Inspekcijas amatpersonu zināšanu papildināšanai informāciju tehnoloģiju jomā, lai varētu kvalitatīvi veikt interneta azartspēļu organizēšanas uzraudzību. Svarīga un laikietilpīga darbība ir arī nelegālo azartspēļu vietņu un IP adresu monitorings, atlasīšana un nosūtīšana bloķēšanas izpildei.

Pieci Inspekcijas darbinieki 2015./2016.mācību gada 1.mācību semestrī apmeklēja mācību kursu RTU, lai papildinātu zināšanas informācijas tehnoloģiju jautājumos – gan finanšu plūsmu analīzei, gan programmatūras izpratnei, gan kontroles pasākumu nodrošināšanai.

Apmācības kursi tiek organizēti arī Inspekcijas ietvaros, padziļināti iepazīstoties ar kāda ražotāja jaunākajām iekārtām. Inspektoru secinājumi ir ļoti nozīmīgi jauno interaktīvo azartspēļu licenču piešķiršanas izvērtēšanas procesā, jo nepieciešams gūt pārliecību, ka piedāvātā spēles programma pilnībā atbilst Azartspēļu un izložu likuma prasībām un Inspekcijas amatpersonām ir nodrošināta attālināta pieeja attiecīgajām datu bāzēm.

6. Galvenie mērķi un uzdevumi 2016.gadam

1) Lai nodrošinātu savlaicīgu regulējuma izstrādi par vienotās azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmas ieviešanas un uzturēšanas kārtību, sagatavot priekšlikumus attiecīgiem MK noteikumu projektiem un iesniegt FM. Piedalīties Finanšu ministrijas izveidotajā darba grupā par attīstības plānošanas dokumenta izstrādi izložu un azartspēļu organizēšanas jomā.

2) Ievērojot nozares administratīvo pārkāpumu kodifikācijas ieviešanas sistēmu, sagatavot priekšlikumus grozījumiem Azartspēļu un izložu likumā un Preču un pakalpojumu loteriju likumā un iesniegt FM.

3) Aktīvi piedalīties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē FM darba grupā izložu un azartspēļu organizēšanas jomā.

4) Pilnveidot interneta azartspēļu datu un finanšu plūsmas uzraudzību, izstrādāt priekšlikumus nepieciešamiem grozījumiem normatīvajos aktos.

5) Turpināt inspekcijas amatpersonu profesionalitātes celšanu, nodrošinot klientorientētu Inspekcijas apmeklētāju apkalpošanu.